

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator koparko-ładowarki

(834206)

Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator koparko-ładowarki (834206)

**Operatorzy sprzętu do robót ziemnych
i urządzeń pokrewnych**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator koparko-ładowarki (834206)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [989]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD.....	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	7
2.7. Zawody pokrewne.....	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie i użytkowanie koparko-ładowarki.....	9
3.3. Kompetencje społeczne	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze).....	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe).....	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator koparko-ładowarki 834206

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Operator.
- Operator koparki.
- Operator ładowarki.
- Operator sprzętu ciężkiego.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8342 Earthmoving and related plant operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Tadeusz Budzisz – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, Stare Lubiejewo.
- Piotr Szymańczak – Roboty ziemne i wodno-kanalizacyjne, Tarczyn.
- Tomasz Kupidura – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Małgorzata Szpilska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Andrzej Wojciechowski – Ośrodek Doskonalenia Kadr SIMP – ODEKA, Bydgoszcz.
- Beata Figarska-Wysocka – Zespół Szkół Budowlanych, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Grzegorz Śliwiński – Jastrzębska Spółka Węglowa SA, KWK „Budryk”, Ornontowice.
- Radosław Niemczewski – Centrum Kształcenia Praktycznego, Pleszew.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator koparko-ładowarki wykonuje roboty ziemne specjalistyczne oraz pomocnicze związane z budownictwem, drogownictwem i górnictwem za pomocą koparko-ładowarki.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Operator koparko-ładowarki przygotowuje koparko-ładowarki do pracy. Wyrównuje teren, wykonuje wykopy, ładuje i przemieszcza masy ziemne, odspaja i przewozi urobek¹⁷. Sortuje i rozmieszcza materiały na terenie składowania za pomocą koparko-ładowarki. Wykonuje również pomocnicze prace przeładunkowe i transportowe. Jest to zawód o charakterze usługowym.

Sposoby wykonywania pracy

Operator koparko-ładowarki wykonuje swoją pracę, stosując metody i procedury dotyczące:

- przygotowywania koparko-ładowarki do pracy, wykonywania obsługi codziennej¹⁰ koparko-ładowarki oraz współpracującego osprzętu roboczego¹²,
- wyrównywania terenu za pomocą koparko-ładowarki,
- wykonywania wykopów, odspajania gruntu¹¹ terenu za pomocą koparko-ładowarki,
- rozmieszczania i segregowania produktów pracy koparko-ładowarki,
- kontrolowania jakości wykonywanej pracy i sporządzania dziennego raportu z wykonanej pracy;
- dobierania i wymieniaania plynów eksploatacyjnych¹⁴,
- usuwania usterek i niewielkich uszkodzeń koparko-ładowarki,
- wykonywania prac konserwacyjnych, mycia i czyszczenia koparko-ładowarki.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Bezpośrednim miejscem (stanowiskiem) pracy **operatora koparko-ładowarki** jest określony typ sprzętu, który użytkuje i obsługuje.

Miejscem pracy **operatora koparko-ładowarki** mogą być:

- place i tereny budowlane,
- użytki rolne (pola, łąki, sady),
- tereny leśne,

- drogi,
- tereny zakładów przemysłowych.

Na warunki pracy mają wpływ m.in.:

- warunki atmosferyczne,
- lokalizacja maszyny w terenie,
- pora roku,
- pochylenie terenu,
- stateczność maszyny.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator koparko-ładowarki w trakcie pracy wykorzystuje specjalistyczny osprzęt roboczy przystosowany do współpracy z koparko-ładowarką:

- szufle¹⁶,
- widły do palet¹⁸,
- zamiatarki²⁰,
- młoty wyburzeniowe⁹,
- frezarki do asfaltu²,
- lemieszki do śniegu⁶,
- wiertnice hydrauliczne¹⁹,
- łyżki techniczne⁷ (różne rodzaje w zależności od rodzaju pracy).

Organizacja pracy

Praca **operatora koparko-ładowarki**:

- ma indywidualny charakter pracy,
- może przebiegać w systemie jedno-, dwu- lub trzymianowym,
- może być również dostosowana do systemu prac w rolnictwie, drogownictwie, leśnictwie itp.,
- przebiega w zmiennych warunkach atmosferycznych,
- wykonywana jest w zespołach (współpraca z ludźmi obsługującymi pojazdy lub inne maszyny i urządzenia, nadzorującymi prace ziemne i in.).

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Podczas pracy **operatora koparko-ładowarki** występują uciążliwe warunki pracy, np.:

- hałas o dużym nasileniu,
- praca w zmiennych warunkach atmosferycznych,
- długotrwała praca w jednej pozycji,
- drgania,
- wibracje,
- kurz,
- zapylenie,
- zadymienie.

Praca w uciążliwych warunkach może powodować:

- choroby układu oddechowego,
- choroby narządu słuchu,
- choroby układu kostno-stawowego,
- chorobę wibracyjną ze schorzeniami układu naczyniowego i nerwowego,
- stres.

Operator koparko-ładowarki narażony jest również na czynniki niebezpieczne, takie jak:

- przysypanie osuwającą się ziemią podczas przebywania operatora w wykopie,
- uderzenie przez spadające przedmioty,
- wybuch lub pożar w sytuacji uszkodzenia rurociągu,
- porażenie prądem elektrycznym podczas pracy w pobliżu napowietrznych i znajdujących się w ziemi linii elektroenergetycznych.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operator koparko-ładowarki** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna dobra wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk i palców,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- widzenie stereoskopowe umożliwiające ocenę odległości,
- widzenie o zmroku,
- spostrzegawczość,
- rozróżnianie barw,
- czucie dotykowe,
- rozróżnianie kształtów;

w kategorii sprawności i zdolności

- podzielność uwagi,
- zdolność koncentracji uwagi,
- szybki refleks,
- podzielność uwagi,
- zdolność do współdziałania,
- uzdolnienia techniczne,
- wyobraźnia przestrzenna;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- dokładność,
- samokontrola,
- gotowość do pracy w warunkach monotonnych,
- odporność emocjonalna,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **operator koparko-ładowarki** wymagany jest dobry ogólny stan zdrowia, a szczególnie ważne są: wzrok, słuch i koordynacja wzrokowo-ruchowa.

Przeciwwskazaniem do wykonywania tego zawodu są zaburzenia świadomości i równowagi, wady wzroku, których nie można skorygować okularami, schorzenia słuchu, choroby kręgosłupa, choroby serca i schorzenia układu oddechowego i krążenia.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) nie kształci się w zawodzie **operator koparko-ładowarki** w systemie szkolnym.

Zawód operator koparko-ładowarki może wykonywać osoba, która ma wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu mechanicznym, np. w zawodzie pokrewnym operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **operator koparko-ładowarki** konieczne jest:

- posiadanie świadectwa ukończenia specjalistycznego kursu na uprawnienia operatorskie,
- uzyskanie uprawnień operatorskich po zdaniu egzaminu państwowego przeprowadzonego przez uprawnioną komisję w ośrodku szkolenia zawodowego.

Kurs przygotowuje kandydata do praktycznego i teoretycznego egzaminu państwowego przed komisją powołaną przez Centrum Certyfikacji i Koordynacji Szkolenia Operatorów Maszyn Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie.

Kandydat, który uzyska pozytywny wynik egzaminu, otrzymuje „*Książkę operatora maszyn roboczych*”⁵ z odpowiednim wpisem, dotyczącym rodzaju otrzymanych uprawnień. Uprawnienia są bezterminowe.

Szansę zatrudnienia zwiększa posiadanie świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie pokrewnym (szkolnym) operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych.

Do podjęcia pracy w zawodzie przydatne jest posiadanie uprawnień do poruszania się koparko-ładowarką po drogach¹ publicznych (prawo jazdy kategorii T, B, C lub D) – prawo jazdy nie jest konieczne przy pracach, które nie wymagają poruszania się po drogach publicznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **operator koparko-ładowarki** istnieją możliwości rozwoju i awansu, np.:

- absolwent szkoły kształcącej w zawodzie operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych po potwierdzeniu kwalifikacji BD.01 Eksploatacja maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik budowy dróg – po potwierdzeniu kwalifikacji BD.25 Organizacja robót związanych z budową

i utrzymaniem dróg i obiektów inżynierskich oraz sporządzanie kosztorysów oraz uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego,

- po zdobyciu średniego wykształcenia można awansować na stanowisko brygadzysty lub majstra,
- można założyć własną działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług koparko-ładowarką.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Operator koparko-ładowarki potwierdza swoje kompetencje:

- uzyskując obowiązkowe uprawnienia operatorskie – po ukończeniu specjalistycznego kursu i zdaniu egzaminu państwowego przeprowadzonego przez komisję powołaną przez Centrum Certyfikacji i Koordynacji Szkolenia Operatorów Maszyn Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie.
- uzyskując świadectwo potwierdzające kwalifikację BD.01, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym (szkolnym) operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych – po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego i po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Operator koparko-ładowarki może:

- odbywać szkolenia branżowe w wyspecjalizowanych szkołach i ośrodkach szkoleniowych z zakresu m.in. obsługi i użytkowania nowych rozwiązań koparko-ładowarek i obsługiwanego osprzętu roboczego,
- uzyskać certyfikaty/świadectwa ukończenia kursów: operatora maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych w określonych grupach i klasach urządzeń.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator koparko-ładowarki** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych ⁵	834103
Operator maszyn leśnych ⁵	834105
Mechanik maszyn i urządzeń drogowych ⁵	834201
Operator maszyn drogowych	834202
Operator maszyn i sprzętu torowego	834203
Operator sprzętu ciężkiego	834204
Operator koparki	834205
Operator ładowarki	834207
Operator spycharki	834208
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych ⁵	834209

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **operator koparko-ładowarki** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowywanie koparko-ładowarki do pracy, wykonywanie obsługi codziennej koparko-ładowarki oraz współpracującego osprzętu roboczego.
- Z2 Dobieranie i wymienianie płynów eksploatacyjnych.
- Z3 Usuwanie usterek i niewielkich uszkodzeń koparko-ładowarki i współpracującego osprzętu roboczego.
- Z4 Wykonywanie prac konserwacyjnych, mycie i czyszczenie koparko-ładowarki.
- Z5 Określanie i przygotowywanie terenu do pracy.
- Z6 Wyrównywanie terenu za pomocą koparko-ładowarki.
- Z7 Wykonywanie wykopów, odspajanie gruntu terenu za pomocą koparko-ładowarki.
- Z8 Rozmieszczanie i segregowanie produktów pracy koparko-ładowarki.
- Z9 Kontrolowanie jakości wykonywanej pracy i sporządzanie dziennego raportu z wykonanej pracy.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie i użytkowanie koparko-ładowarki

Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie i użytkowanie koparko-ładowarki obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie koparko-ładowarki do pracy, wykonywanie obsługi codziennej koparko-ładowarki oraz współpracującego osprzętu roboczego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie przygotowania do pracy koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu; • Zasadę działania i budowę koparko-ładowarki wraz z współpracującym z nią osprzętem; • Rodzaje typowego osprzętu roboczego współpracującego z koparko-ładowarką; • Czynności obsługi codziennej koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu; • Układy, poszczególne podzespoły i ich położenie w koparko-ładowarce; • <u>Parametry pracy koparko-ładowarki</u>¹³; • Dokumentację techniczno-ruchową koparko-ładowarki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie przygotowania do pracy koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu; • Posługiwać się dokumentacją techniczną (<u>instrukcje obsługi</u>⁴, <u>instrukcje napraw</u>³); • Rozpoznawać mechanizmy, zespoły i układy koparko-ładowarki; • Wykonywać obsługę codzienną koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu; • Dobierać osprzęt roboczy do współpracy z koparko-ładowarką; • Montować i demontować osprzęt roboczy; • Smarować punkty smarne oraz sprawdzać i uzupełniać poziom oleju i płynów eksploatacyjnych w koparko-ładowarce; • Sprawdzać działanie elementów oraz poszczególnych podzespołów i zespołów roboczych koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu; • Sprawdzać przewidziane przepisami oświetlenie koparko-ładowarki; • Sprawdzać kompletność i aktualność dokumentacji koparko-ładowarki.

Z2 Dobieranie i wymienianie płynów eksploatacyjnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Cechy charakterystyczne i właściwości paliw; Cechy charakterystyczne i właściwości środków smarnych stosowanych w koparko-ładowarkach i współpracującego z nią osprzętu roboczego; Cechy charakterystyczne i właściwości <u>materiałów</u>⁸ i płynów eksploatacyjnych stosowanych w koparko-ładowarkach i współpracującym z nią osprzętem roboczym. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobierać paliwa do koparko-ładowarki; Dobierać środki smarne do koparko-ładowarki i współpracującego z nią osprzętu roboczego; Dobierać materiały i płyny eksploatacyjne do koparko-ładowarki i współpracującego z nią osprzętu roboczego; Uzupełniać i wymieniać płyny eksploatacyjne.
Z3 Usuwanie usterek i niewielkich uszkodzeń koparko-ładowarki i współpracującego osprzętu roboczego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Rodzaje braków, usterek i uszkodzeń koparko-ładowarek; Rodzaje braków, usterek i uszkodzeń osprzętu roboczego koparko-ładowarek; Zasady wykonywania napraw koparko-ładowarek; Zasady wykonywania napraw osprzętu roboczego koparko-ładowarek. 	<ul style="list-style-type: none"> Oceniać stan techniczny koparko-ładowarki i współpracującego z nią osprzętu roboczego; Diagnostyzować braki, usterki i uszkodzenia powstałe w czasie pracy koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu roboczego; Usuwać drobne braki, usterki i uszkodzenia koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu; Powiadamiać odpowiedni serwis o większych awariach.
Z4 Wykonywanie prac konserwacyjnych, mycie i czyszczenie koparko-ładowarki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Cechy charakterystyczne i rodzaje środków myjących; Cechy charakterystyczne i rodzaje środków konserwacyjnych; Zasady konserwacji koparko-ładowarek oraz współpracującego z nimi osprzętu roboczego; Zasady mycia i czyszczenia koparko-ładowarek oraz współpracującego z nimi osprzętu roboczego. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobierać środki myjące do koparko-ładowarek oraz współpracującego z nimi osprzętu roboczego; Dobierać środki konserwacyjne do koparko-ładowarek oraz współpracującego z nimi osprzętu roboczego; Dobierać sprzęt do wykonania konserwacji koparko-ładowarek oraz współpracującego z nimi osprzętu roboczego; Wykonywać mycie koparko-ładowarek oraz współpracującego z nimi osprzętu roboczego.
Z5 Określanie i przygotowywanie terenu do pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady przygotowania terenu do pracy koparko-ładowarki; Celowość oznakowania przeszkód; Zasady oznakowania przeszkód; Celowość oznakowania terenu działań; Zasady oznakowania terenu działań. 	<ul style="list-style-type: none"> Określać teren do pracy koparko-ładowarką; Przygotowywać i oznakowywać teren do pracy koparko-ładowarką; Oznakowywać przeszkody występujące podczas pracy na terenie działania; Oznakowywać teren działania.

Z6 Wyrównywanie terenu za pomocą koparko-ładowarki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy bezpieczeństwa podczas pracy koparko-ładowarką; Przepisy ruchu drogowego¹⁵ podczas przejazdów koparko-ładowarką; Zasady wyrównywania terenu za pomocą koparko-ładowarki; Zasady nabierania i wysypywania urobku. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać bezpieczeństwa podczas pracy koparko-ładowarką; Przestrzegać przepisów ruchu drogowego podczas przejazdów koparko-ładowarką; Obsługiwać koparko-ładowarkę; Wyrównywać teren za pomocą koparko-ładowarki.

Z7 Wykonywanie wykopów, odpajanie gruntu terenu za pomocą koparko-ładowarki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady BHP dotyczące prac ziemnych; Zasady wykonywania wykopów; Przeznaczenie osprzętu do rodzaju wykonywanych prac; Zasady załadunku środków transportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobierać odpowiedni osprzęt roboczy do rodzaju pracy; Montować odpowiedni osprzęt roboczy koparko-ładowarki; Wykonywać wykopy koparko-ładowarką; Ładować obrabiany materiał na środki transportowe.

Z8 Rozmieszczanie i segregowanie materiałów koparko-ładowarki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Podział i charakterystykę materiałów i gruntów; Zasady składowania materiałów obrabianych koparko-ładowarką; Zasady segregowania materiałów i gruntów. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżniać rodzaje gruntów i materiałów; Planować rozmieszczenie i rozmieszczać materiały na placu składowym; Segregować materiały obrabiane koparko-ładowarką.

Z9 Kontrolowanie jakości wykonywanej pracy i sporządzanie dziennego raportu z wykonanej pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zagrożenia występujące podczas pracy koparko-ładowarki i sposoby ich zapobiegania; Zasady kontroli jakości; Zasady dokumentowania procesu użytkowania koparko-ładowarek. 	<ul style="list-style-type: none"> Przewidywać możliwość powstania zagrożeń; Kontrolować swoje działania; Oceniać jakość wykonanej pracy; Dokumentować wykonaną pracę – sporządzać raport dzienny.

3.3. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **operator koparko-ładowarki** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

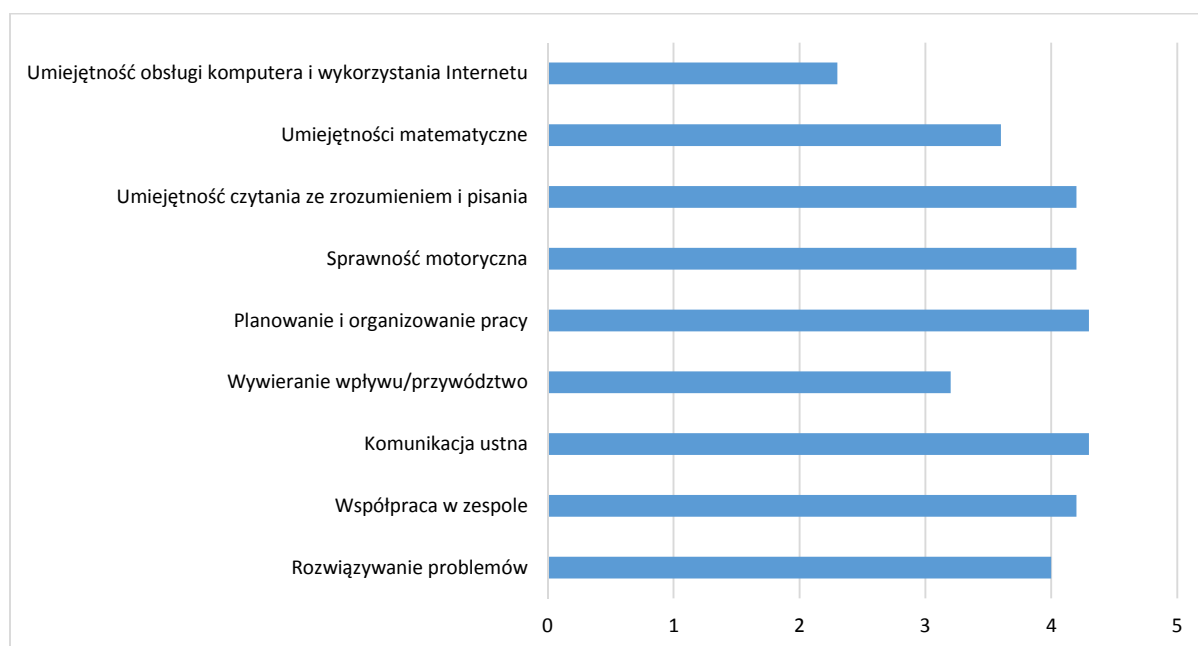
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację zadań przygotowania i użytkowania koparko-ładowarki oraz współpracującego z nią osprzętu roboczego.
- Dostosowywania zachowania do okoliczności i zmiennych warunków pracy koparko-ładowarki.

- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zorganizowanych warunkach podczas prac ziemnych.
- Dokonywania oceny swojego działania dotyczącego przygotowania i użytkowania koparko-ładowarek w ramach współpracy zespołowej oraz przyjmowania odpowiedzialności za ich skutki.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych związanych z rozwojem branży budowlano-drogowej.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu operator koparko-ładowarki.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu operator koparko-ładowarki

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie operator koparko-ładowarki nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Operator koparko-ładowarki może znaleźć zatrudnienie m.in. w:

- budownictwie,
- drogownictwie,
- górnictwie,
- żwirowniach²¹,
- leśnictwie,
- gospodarce komunalnej,
- rolnictwie.

Zatrudnienie w zawodzie operator koparko-ładowarki oferują m.in. następujące podmioty:

- firmy świadczące usługi budowlane,
- przedsiębiorstwa produkcyjne,
- zakłady komunalne.

Operator koparko-ładowarki może założyć i prowadzić działalność gospodarczą świadcząc usługi, których zakres wynika z posiadanego sprzętu.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **operator koparko-ładowarki**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator sprzętu ciężkiego można uzyskać, podejmując:

- kształcenie w branżowej szkole I stopnia i potwierdzenie kwalifikacji BD.01, w zawodzie operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych,
- kontynuację nauki w branżowej szkole II stopnia w zawodzie technik budowy dróg i potwierdzenie kwalifikacji BD.25,
- kształcenie w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych (dla dorosłych) w ramach wyżej wymienionych kwalifikacji, które mogą prowadzić:
 - publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
 - niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
 - publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
 - instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
 - podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Egzaminy potwierdzające wyżej wymienione kwalifikacje organizują Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Szkolenia i kursy doszkalające dla **operatora koparko-ładowarki** organizują:

- pracodawcy w ramach wewnętrznych szkoleń,
- instytucje szkoleniowe,
- prywatne firmy komercyjne,
- stowarzyszenia i uprawnione organizacje branżowe.

Ośrodki szkoleniowe muszą spełniać wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne osób pracujących w zawodzie **operator koparko-ładowarki** jest zróżnicowane i wynosi od 2100 zł do 5000 zł brutto miesięcznie.

Poziom wynagrodzeń:

- w przypadku osób z małym doświadczeniem wynosi najczęściej 2100–3000 zł,
- osób posiadających kilka lat doświadczenia w zawodzie kształtuje się w granicach 3000–4000 zł,
- na stanowiskach wymagających wyższych kompetencji oraz dużego doświadczenia może wynieść 4000–5000 zł.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód operator koparko-ładowarki uzależniony jest od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- posiadanych umiejętności i uprawnień,
- stażu pracy,
- wykształcenia,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- liczby firm działających na danym terenie,
- wielkości aglomeracji oraz regionu Polski,
- koniunktury na rynku pracowniczym.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczepkach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operatora koparko-ładowarki** niemożliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych, ze względu na trudne warunki pracy.

Wyjątek mogą stanowić osoby z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest odpowiednio skorygowana szklami optycznymi lub kontaktowymi, zapewniającymi ostrość widzenia

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. Nr 157, poz. 1318).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 583).

Literatura branżowa:

- Jodłowski M.: Maszyny do robót ziemnych ABC Operatora. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2016.
- Koselnik G.: Poradnik operatora koparko-ładowarki. Wydawnictwo SELF-PUBLISHER, Warszawa 2017.
- Lewandowska M., Niedziałek B. (red.): Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS. Wydanie II. Zakład Ubezpieczeń Społecznym, Warszawa 2013.
- Sosiński A.: Operator ładowarek jednonaczyniowych. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2017.
- Tomaszewski J.: Operator koparko-ładowarki. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2017.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/834209.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie Technik budowy dróg: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311216.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Żwirownia: <http://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/zwirownia>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).

Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.

Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Droga	Wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.	Ustawa – Prawo o ruchu drogowym http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
2	Frezarka do asfaltu	Dodatkowy osprzęt napędzany hydraulicznie, służący do frezowania asfaltu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

3	Instrukcja napraw	Opis czynności (wraz z poglądowymi rysunkami i schematami), pozwalających na wykonanie demontażu, wymiany, montażu i regulacji elementów, podzespołów lub zespołów maszyn, urządzeń lub pojazdów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Instrukcja obsługi	Opis budowy i czynności niezbędnych do właściwej obsługi maszyny, urządzenia lub pojazdu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
5	Książka operatora maszyn roboczych	Dokument potwierdzający pozytywne zdanie egzaminu państwowego uprawniającego do pracy na stanowisku operatora.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	Lemiesz do śniegu	Osprzęt montowany na lub zamiast przedniej szufli, w dolnej części zakończony gumowym pasem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
7	Łyżka techniczna	Osprzęt techniczny koparko-ładowarki służący do prac ziemnych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	Materiały eksploatacyjne	Materiały, które zużywają się podczas pracy koparko-ładowarki (zęby, lemiesz, itp.)	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
9	Młot wyburzeniowy	Osprzęt techniczny koparko-ładowarki służący do wyburzania budowli, wykuwania, usuwania nawierzchni drogowych oraz pozyskiwania materiałów w kopalniach odkrywkowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Obsługa codzienna	Zespół czynności służących do sprawdzenia stanu technicznego i ogólnej sprawności urządzenia wykonywany przez operatora.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Odsapianie gruntu	Nabieranie urobku do łyżki podczas pracy koparko-ładowarką.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	Osprzęt roboczy	Środki techniczne wykorzystywane do różnych prac koparko-ładowarką.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Parametry pracy koparko-ładowarki	Dane dotyczące zasięgu koparko-ładowarki oraz gdzie i w jaki sposób może zostać wykorzystana.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
14	Płyny eksploatacyjne	Materiały, które wykorzystywane są podczas pracy koparko-ładowarki (paliwa, smary, oleje silnikowe, przekładniowe i hydrauliczne, płyny chłodzące).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	Przepisy ruchu drogowego	Zbiór zasad określających sposób prawidłowego i bezpiecznego poruszania się po drogach uczestników ruchu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
16	Szufła	Przednia łyżka koparko-ładowarki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
17	Urobek	Materiał przemieszczony przez osprzęt roboczy koparko-ładowarki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
18	Widły do palet	Dodatkowy osprzęt do transportu palet.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
19	Wiertnica hydrauliczna	Dodatkowy osprzęt napędzany hydraulicznie, służący do wiercenia otworów w gruncie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
20	Zamiatarka	Dodatkowy osprzęt napędzany hydraulicznie, służący do zmiatania placów i dróg.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
21	Żwirownia	Odkrywkowa kopalnia żwiru, piasku, itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.ekologia.pl/wiedza/slovniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/zwirownia [dostęp: 10.07.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.